

דעם רבינ'ס
ראש השנה (1)
גליון 146

דעם רבינ'ס ראש השנה

אָמַר בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֵז בְּזוֹ הַלִּשׁוֹן: וְוַאֲלֵךְ אֵיךְ אֵיךְ זָאָל אֵיךְ זָאָגִין מִיִּין גִּרְעִסְעֶרְס דְּעֶר פֿון אִיז נִיט פֿאַרְהַנְדֵן.

תּפֿלָה עַל רֵאשׁ הַשָּׁנָה

רבונו של עולם, אַתָּה יוֹדֵעַ גְּדוֹל הַחַיּוּב לְנִסְעַ עַל רֵאשׁ-הַשָּׁנָה לְצַדִּיקִים אַמְתִּיִּים, וְגַם אַתָּה יוֹדֵעַ אֶת עֲצֵם רְבוּי הַמְּנִיעוֹת שְׂמֹתֶגְבְּרִים עַל זֶה מְפָל הַצְּדָדִים חוֹמֵל דְּלִים חוּס וְחַמֵּל עָלֵינוּ, וְעֲזָרְנוּ וְזַפְנוּ לְשַׁבֵּר כָּל הַמְּנִיעוֹת, וְהוֹרְנוּ דְרָכֶיךָ, וְהִדְרִיכְנוּ בְּאַמְתָּךְ וּלְמַדְנוּ, שְׁנֹזְפָה לִילָךְ וְלִנְסֵעַ לְצַדִּיקִים אַמְתִּיִּים עַל רֵאשׁ-הַשָּׁנָה, בְּאַפֵּן שְׁנֹזְפָה עַל יָדֶם לְקֹדֶשֶׁת הַמַּחְשָׁבָה בְּאַמְתִּי כִּי אַתָּה יוֹדֵעַ שְׁעַכְשָׁו בְּעוֹקְבוֹת מְשִׁיחָא, עֶקֶר סְמִיכְתָּנוּ וַיִּשְׁוּעָתָנוּ הִיא רַק עַל יְמֵי רֵאשׁ-הַשָּׁנָה הַקְּדוּשִׁים, אֲשֶׁר בָּהֶם אָנוּ נִשְׁעָנִים לְהַתְקַרֵּב אֵלֶיךָ, וְלְהַמְשִׁיךְ אֶלְקוּתְךָ וּמַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מִרֵּאשׁ הַשָּׁנָה עַל כָּל הַשָּׁנָה כְּלָה וְאַנְחָנוּ ל-א נִדַע מַה נַעֲשֶׂה בְּיְמֵי רֵאשׁ-הַשָּׁנָה הַקְּדוּשִׁים, וְאֵיךְ לְרַצוֹת אוֹתְךָ אִז כְּרָאוּי, שְׁנֹזְפָה לְהַמְלִיכְךָ עָלֵינוּ בְּאַיְמָה וּבִירָאָה, וְאֵיךְ לַעֲמֹד כְּנֶגְדְּ כָּל הַשׁוֹנְאִים וְהַמְקַטְרְגִים לְסַתֵּם פִּי מִסְטִינְנוּ וּמִקְטְרִגֵּנוּ, כִּי-אִם בְּזָכוֹת וְכַח הַצְּדִיקִים אַמְתִּיִּים, עָלֵיהֶם אָנוּ נִשְׁעָנִים וּבָהֶם אָנוּ סְמוּכִים, כִּי הֵם יִלְחָמוּ לְפָנֵינוּ, וְיִכְנִיעוּ וְיַפִּילוּ כָּל שׁוֹנְאֵינוּ וְרוֹדְפֵינוּ, וְיִמְשִׁיכוּ עָלֵינוּ קְדֻשַׁת רֵאשׁ-הַשָּׁנָה בְּשִׁלְמוֹת עַל פֶּן רַחֵם עָלֵינוּ לְמַעַן שְׂמֵךְ, וְהִיָּה בְּעֲזָרְנוּ שְׁנֹזְפָה לְשַׁבֵּר כָּל הַמְּנִיעוֹת וְנֹזְפָה לְבוֹא לְצַדִּיקִים אַמְתִּיִּים עַל רֵאשׁ-הַשָּׁנָה, וְלְהַתְקַשֵּׁר אֵלֵיהֶם בְּאַמְתִּי, וְלִזְכוֹת לְקֹדֶשֶׁת הַמַּחְשָׁבָה בְּשִׁלְמוֹת עַל יָדֶם וְנֹזְפָה לְהַמְתִּיק וּלְבַטֵּל כָּל הַדֵּינִים, וְלְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ חֲסָדִים טוֹבִים, וְתַזְכְּנוּ לְהַפִּיר וְלַדְּעַת רוּמְמוֹתְךָ וּמְמִשְׁלַתְךָ עָלֵינוּ, וְתַמְלֵךְ עָלֵינוּ בְּכַבּוּדְךָ מְהֵרָה "וַיִּדַע כָּל פֶּעוּל כִּי אַתָּה פֹּעֵלְתוֹ, וַיִּבִין כָּל יְצוּר כִּי אַתָּה יַצְרְתוֹ, וַיֹּאמֶר כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאִפּוֹ, יְהוָה אֱלֹ-הֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה", וְתִטְהַרְנוּ וְתִקְדְּשָׁנוּ בְּקֹדֶשֶׁתְךָ הַעֲלִינָה מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם אָמֵן סְלָה:

(לקוטי תפילות ח"א ע"ו)

דַּעַם רַבִּינֵי'ס רֵאשׁ הַשָּׁנָה (1)

שִׁיחֹת הַר"ן

ריד

שְׁמַעְתִּי בְּשִׁמוֹ שְׁאָמַר: כְּשֶׁאָדָם שׁוֹאֵל לְהַצְדִּיק אִם לַעֲשׂוֹת דְּבַר שְׁיֵשׁ בּוֹ מְסִירַת נֶפֶשׁ בְּשִׁבִיל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, הוּא רְאוּי לֹו לְהַשִּׁיב וּלְצַוּוֹת עָלָיו שֶׁלֹא לַעֲשׂוֹת. וְאִף עַל פִּי כֵן הַשׁוֹאֵל אֵין צָרִיךְ לְקַיֵּם דְּבָרָיו. כֵּן שְׁמַעְתִּי בְּשִׁמוֹ.

עוֹד שְׁמַעְתִּי בְּעִנְיַן אַחֵר: כָּל מֵה שֶׁהַצְדִּיק מְצַוֶּה לַעֲשׂוֹת צָרִיךְ לְקַיֵּם. רַק כְּשֶׁמְצַוֶּה שֶׁלֹא לַסַּע עַל רֵאשׁ הַשָּׁנָה אֲצִלוֹ זֶה אֵין צָרִיךְ לְקַיֵּם. עָרַב רֵאשׁ הַשָּׁנָה רְאוּי לִתֵּן עַל פְּדִיוֹן:

רטו

אָמַר: אֲצִלִּי הָעֶקֶר הוּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה. וְתַכְף כְּשֶׁחֹלֵף וְעוֹבֵר רֵאשׁ הַשָּׁנָה, אֲנִי מְטָה אֲזַנִּי וְשׁוֹמֵעַ אִם מִכֵּין בְּכַתֵּל לְעוֹרֵר לְסִלִּיחוֹת לַשָּׁנָה הַבָּאָה. כִּי אֵין שׁוֹם זְמַן כָּלָל, כִּי כָּל הַשָּׁנָה חֹלֵף וְעוֹבֵר כְּהָרֵף עֵין:

חֵי מַהֲר"ן

קכו

כג, דְּרַכְּנֵנוּ הָיָה לְהִיּוֹת אֲצִלוֹ עַל רֵאשׁ-הַשָּׁנָה וְעַל שַׁבַּת חֲנֻכָּה וְעַל חַג הַשְּׁבוּעוֹת. וּבְאִלוֹ הַשְּׁלֹשָׁה זְמַנִּים הָיִינוּ אֲצִלוֹ תָמִיד, מִיּוֹם שֶׁקָּבַע דִּירְתוֹ פֹּה בְּרִסְלָב. וְהָיָה מְצוּוֹה וּמְזַהִיר לְהִיּוֹת אֲצִלוֹ בְּאִלוֹ הַשְּׁלֹשָׁה זְמַנִּים. וְהָיָה תָמִיד אֹמֵר תּוֹרָה נִפְלְאָה בְּאִרְיִכוֹת גְּדוּלָּה בְּאִלוֹ הַזְּמַנִּים, הֵינּוּ, בְּרֵאשׁ-הַשָּׁנָה הָיָה אֹמֵר הַתּוֹרָה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת בֵּין יוֹם רֵאשׁוֹן לַשָּׁנָה, וְהַתְּחִיל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וְנִכְנַס הַרְבֵּה לַתּוֹף לַיִל שְׁנֵי שָׁל רֵאשׁ-הַשָּׁנָה. וּבְשַׁבַּת חֲנֻכָּה אָמַר הַתּוֹרָה בְּסַעֲדָה שְׁלִישִׁית, וּבְשַׁבּוּעוֹת הָיָה אֹמֵרָה גַם-כֵּן כְּמוֹ בְּרֵאשׁ-הַשָּׁנָה, בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שָׁל יוֹם שְׁנֵי דְשַׁבּוּעוֹת וְנִכְנַס הַרְבֵּה לַתּוֹף לַיִל שְׁנֵי.

אִף בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר הַזְּהִיר לְהִיּוֹת אֲצִלוֹ עַל רֵאשׁ-הַשָּׁנָה. וְאָמַר שֶׁעַל רֵאשׁ-הַשָּׁנָה הוּא רוֹצֵה שְׁיִהְיוּ כָּל אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ כְּלָם כְּאֶחָד אֲצִלוֹ, אִישׁ לֹא יִהְיֶה נֶעְדָּר. וְגַדֵּל הָאֲזָהָרָה שֶׁהַזְּהִיר לְהִיּוֹת אֲצִלוֹ עַל רֵאשׁ-הַשָּׁנָה אֵין לְשַׁעֵר. וְהַכְּפִיל בְּאֲזָהָרָה זֹו כְּמֵה פְּעָמִים וְאָמַר שֶׁכָּל עִנְיָנוּ הוּא רֵאשׁ-הַשָּׁנָה. גַּם

בראש-השנה האחרון באומאן דבר עמנו גם-כן מזה, מעלת מי שזוכה להיות אצלו על ראש-השנה. ואמר בזה הלשון: מה אמר לכם אין דבר גדול מזה (ובלשון אשכנז: "וואס זאל איך אייך זאגן, קיין גרעסירס דער פון איז ניט דא"). ואמר: ואם אצל הצדיקים אחרים אינו כל כך חיוב להיות אצלם דיקא על ראש-השנה, יקשה עלי עוד קשיא אחת ("איז נאך אקשיא"). כלומר שאינו רוצה לתרץ ולומר הטעם, רק כאומר שבלא זה יש כמה קשיות עליו ויהיה עוד קשיא זו גם-כן, מה שהוא מקפיד מאד להיות אצלו על ראש-השנה יותר משאר כל הצדיקים. פי אף-על-פי שאצל כל הצדיקים היו נוסעים על ראש-השנה, אבל שום אחד מהם לא הקפיד ולא הזהיר כל כך כמותו. ועוד מבאר במקום אחר מה שיצוה לעשות כרוז וכו' (סימן ת"ג). ואמר אז, שכל מי שזוכה להיות אצלו על ראש-השנה ראוי לו לשמח מאד, אכלו מעדנים וכו' (נחמיה ח').

רכ

לה, בערב ראש-השנה דבר עמנו מהרב מברסלב שלא היה על ראש-השנה אז באומאן, ואמר לנו, מה אמר לכם אין דבר גדול מזה, הינו להיות אצלי על ראש-

השנה. אף-על-פי ששאר צדיקים אינם אומרים כך, פי אצלם אינו חיוב גדול כל כך להיות אצלם על ראש-השנה, הרי עוד קשיא אחת [כלומר בלא זה כבר מקשים עליו קשיות הרבה תמיד, ויהיה קשה עליו עוד קשיא זו גם-כן, מה שהוא מזהיר ביותר להיות אצלו על ראש-השנה דיקא יותר משאר הגדולים]. ואמר שכל עסקו הוא רק ראש-השנה. והפליג אז מאד מאד להיות אצלו בראש-השנה (ואמר בלשון אשכנז בזה הלשון: "וואס זאל איך אייך זאגין קיין גרעסערס דער פון איז ניט פארהנדן, אי אנדערי זאגין ניט אזוי, נא איז נאך אקשיא, גאר מיין זאך איז ראש-השנה") [מה אומר לכם, דבר גדול מזה אין. אי, [מדוע] אחרים אינם אומרים כך? נו זה עוד קשיא. כל עניני הוא ראש השנה]. גם כבר אמר: "אויף ראש-השנה דארפן אלע זיין" [על ראש השנה כלם צריכים להיות]. וכל זה היה באומאן בראש-השנה האחרון שאז דבר עמנו זאת. וגם מכבר דבר עמנו הרבה, שהוא מזהיר ומצוה לכל מי שרוצה לשמע ולצית אותו שיהיה אצלו על ראש-השנה. ואמר שהיו צריכין לעשות כרוז וכו', כמבאר במקום אחר (לקמן ת"ג). ודבר מזה הרבה כמה פעמים

שאלות על הראש השנה של רבנו (1)

- א. מתי ראוי ליתן פדיון?
- ביום ראשון דסליחות
 - בערב ראש השנה
 - בהושענא רבא
- ב. ממתי מטה רבינו אזנו לשמוע שמעוררין לסליחות לשנה הבאה?
- בליל שני דראש השנה
 - ערב יום כיפור
 - תיכף כשחולף ועובר ראש השנה
- ג. באיזה זמנים היו החסידים נוסעים לרבינו?
- ראש חודש ניסן, ראש השנה, שבועות
 - ראש השנה, שבת חנוכה, שבועות
 - ט"ו בשבט, ראש השנה, שבת חנוכה
- ד. איזה לשון אמר רבינו הק' על ראש השנה שלו?
- כל עסקו הוא רק ראש השנה
 - אין דבר גדול מזה
 - שתי התשובות נכונות
- ה. היכן מוזכר בשיחות שלמדנו - תיבות אלו:
שבועות	אזהרה	כותל
מעדנים	חנוכה	בין השמשות
ברסלב	סעודה	קושיא
אשכנז	שלישית	כרוז

